

poznati iz najstarejših časov do današnjih, kajti pisana je jasno in v lepem domačem jeziku, ki se ogiba vseh tistih prisiljenih novotarij, v katerih nekateri naših današnjih pisateljev demonstrativno iščejo „slave“. Po vsem tem spolnujemo le dolžnost, če toplo priporočamo *Jesenkovo* „zgodovino“ vsem Slovencem, ljudskim knjigarnam in narodnim čitalnicam po deželi, da pisatelj, ki ima pogum, sam zakladati delo, z izdajanjem obširne knjige vsaj vrh truda ne trpi še materijalne škode.

* *Národnih slovenskih pesni* 1. in 2. snopič prišla sta na svitlo. Cena 2. snopiču je 90 krajc., obema snopičema pa znižana cena 1 gold. 50 krajc.

Temu naznanilu dodajamo še to, da samo pri gosp. Franju Dreniku v Ljubljani in pri gosp. Josipu Kocijančiču v Kanalu na Primorskem se dobivata navedena dva snopiča „slov. narodnih pesni“, ter da se naročila sprejemajo le z nakazanimi novci.

Mnogovrstne novice.

* *Novi bankovci* po 1 in 5 goldinarjev se bodo izdali prihodnji mesec. Vendar bodo dosedanji forintači in petaki veljali še nekoliko časa.

* *Turška goveja kuga* se je pričela v Srbiji, zato je Ogerska vlada ukazala ostro zaprtijo Ogerske meje proti Srbiji. Sliši se pa, da že tudi na Ogerskem se je prikazala nesrečna ta pošast, po kateri ste pred vsem Hrvaška in Štajarska v nevarnosti okuženja. Tudi na železniški postaji v Česki-Lipi je bilo 20. dne t. m. 137 goved ustavljenih, ki so prišla od Srbske meje. Ker je bilo že nekoliko za govejo kugo bolnih med njimi, zato so pobili vseh 137. Ta pošast je zdaj že zelo razširjena tudi v našem cesarstvu, kajti imajo jo v Galiciji, v Bukovini, v Doljni Avstriji in na Moravskem.

* *Navdušenost Magjarov za Turke* je tako velika, da po poročilu nekega Erdeljskega časnika je nek Magjar obljubil, da če še enkrat sliši, da so Turki Ruse premagali, hoče se ves namazati s petrolejem in se potem od veselja zažgati. — Prismojenec je to obljubo lahko storil, vedé, da se mu ne bo treba s petrolejem namazati.

* *Rudolfova (gorenjska) železnica* je bila koncem lanskega leta državi 30 milijonov in 141.553 gold. dolžna, ki jih jej je vlada posodila, na obresti pa tudi 3 milijone in 824.811 gold. na dolgu ostala. — To je lepa „šumica“, zato utegne ta železnica kmalu državna železnica, se vé, da bo to zopet draga kupčija!

* *Banka Viktoria* v magjarskem Erdeljskem je na kant prišla, po katerem bodo neki veliko zgubo trpele nekatere druge banke in pa mnogo drugih ljudi pri njej zavarovanih. — Kako strasten hrup so gnali o polomu banke „Slovenije“ liberalni časniki, čeravno snovatelj in ravnatelj njen ni bil Slovenec, o banki „Viktoreji“ in marsikateri drugi, ki je nesrečen konec vzela, pa mirno poročajo!

Ozir na Rusko-Turško bojišče.

Trdnjava Kars.

V zadnjem listu smo ob kratkem omenili propada trdnjave Kars, ki je najmočnejše mesto Armenije. Zidana je bila skoro ob enem z Erzerumom in je imela s tem mestom zmiraj blizo enako osodo. Kar je prišla Turkom v roke, jela je propadati gledé prebivalstva, kakor sploh pod polomesecem nič ne more v pravi

cvet. Pred sedanjo vojsko je imelo mesto (brez posadke) še kakih 16.000 prebivalcev.

Razprostrta je trdnjava ob hribu, na večerni strani jej je globoka in strma struga reke Kars naravna bramba, vse drugo je narejeno po načrtih in pod vodstvom najboljših Pruskih in Angleških inženirjev. Razen glavnega obzidja ima trdnjava še več dobro vtrjenih in oboroženih šanc, ki so namenjene braniti trdnjavo in katere mora sovražnik vzeti, predno mora napasti trdnjavo. Po vseh vtrditvah je bilo nič manj ko 350 kanón večidel Kruppovih, tedaj novejšega stroja, posadka pa je znašala okoli 20.000 mož, dobro z življenjem in strelivom preskrbljenih. Zato so izkušeni vojaki trdili, da bo Kars trd oreh za Ruse, ki si bodo polumili še mnogo zob nad njim ali ga še celó vzeli ne bodo, ampak le oblegli, da bi ga morda izstradali, kar bi pa utegnilo dolgo trajati, vsakako do spomladi.

Kar se je tem in drugim nemogoče ali vsaj težavno zdelo, storila je Ruska hrabrost v eni noči. Med 18. in 19. t. m. v deževni noči so Rusi pod poveljstvom generala Loris-Melikova in v nazočnosti vélikega kneza Mihaela prijeli trdnjavo od vseh strani. Boj je bil ljut in strašen, najprej so splezali Rusi na predtrdnjave (zidane šance) po lestvah. Pri tem so se vodje skušali v hrabrosti s priprostimi vojaki, vsak je silil naprej, umaknil se ni nihče. General Grabbe je padel na čelu svojih, prvi dospevši v šanco, po sovražni krogli. Tako je bilo vso noč; ko so bile sprednje vtrditve vzete, se je po mestnih ulicah pričel krvav boj. Turki so se obupno branili, a vse ni nič pomagalo; ob osmih zjutraj je bila trdnjava z gradom vred v oblasti Rusov. Ob enajstih je general Melikov izročil ključ trdnjave Ruskemu vélikemu knezu, potem pa je bil slovesen uhod v njo z Rusko himno „Bože cara hrani“.

Ko je Turška posadka videla, da se trdnjava ne more več braniti, je okoli 10.000 mož vdarilo z nje, da bi se rešili na cesti proti Erzerumu. Ali Ruski kozaki in dragonci mahnejo za njimi, jih dohité in prisilijo, da se podajo.

To je bila gotovo najslavnejša bitva tega stoletja, najvažnejša pridobitev sedanje vojske; vredna je prostora med najslavnejšimi dejanji zgodovine sploh. To je slovanski um, slovanska hrabrost, ki se ponosno sme meriti z vsakim drugim narodom.

Vspreh je pa bil tudi truda vreden. Kajti z najvažnejšim mestom Armenije vred je padel Rusom v roke velik plen, 350 kanón, veliko družega orožja, streljiva in živeža, 5 paš in čez 12.000 mož, čez 5000 pa jih je bilo ubitih. Rusi so zgubili le 2500 vojakov, tedaj še zmaga ni bila posebno draga.

Res, vzetje tako močne trdnjave, kakor je Kars, v eni noči z naskokom je junašk čin, da mu ga ni in ga ne bo mu kmalu para. Slava Ruskemu junaštvu!

Naši dopisi.

Iz Rusije 11. nov. 7. (Konec.) — V Rusiji imamo včasih tudi zabavo. 6. dan novembra, na primer, je bil tak, kakoršni so tukaj vsi jesenski dnevi: blato, oblačno, vlažno, hladno. Ob pol enajste, kakor po navadi, sem legel spat ter se prekrižal, a namesto da bi obudil kesanje ali kaj družega molil, sem le premišljeval (Bog mi grehe odpusti!), kako si na Črnem Lomu drug druga zabavljajo, kako okoli Plevne streljajo v ilove griče, kako Muktar z Izmajlom skače čez Armenske gore na zvito pozicijo. Drugo jutro pa, ko mi Maša ob 7. uri prinese samovar, namesto navadnega pozdrava, me praša: „Barin, slišali novostj?“ „Kakuju novostj?“ „dém, „ja liš toljko vstal, ešče ne vjehodil, gde mné slišatj novostj!“ „A vedj vse že novostj i horošaja